

บันทึก

เรื่อง การว่างลงของตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง
แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘
(กรณีนายแสวง ฤกษ์จรัส สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตหนองแขม)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/๙๕๖๔ ลงวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๓๑ หนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/๙๕๖๐ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๑ และหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/๙๕๓๔ ลงวันที่ ๑๐ สิงหาคม ๒๕๓๑ ส่งร่างพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตหนองแขม ขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง พ.ศ. ซึ่งกระทรวงมหาดไทยเสนอและคณะรัฐมนตรีลงมติรับหลักการแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาว่าร่างพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวมีสาระสำคัญเพื่อกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร เขตหนองแขม ขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่าง ในวันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ.๒๕๓๑ และกำหนดระยะเวลารับสมัครเลือกตั้งให้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๒๒ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๑ ถึงวันที่ ๒๖ สิงหาคม พ.ศ.๒๕๓๑

ในขั้นที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กองกฎหมายไทย) ตรวจพิจารณาว่าพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว ผู้แทนกรุงเทพมหานครได้ชี้แจงข้อเท็จจริงและส่งเอกสารประกอบการพิจารณา ปรากฏว่า

๑. นายครวภูมิ ปุณยานุตร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๑ รายงานให้ประธานสภากรุงเทพมหานครทราบว่าได้รับทราบข่าวจากสื่อมวลชนว่านายแสวง ฤกษ์จรัส สมาชิกสภากรุงเทพมหานครเขตหนองแขม ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตั้งแต่วันจันทร์ ที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ ซึ่งตามมาตรา ๒๓ (๔)^๑

^๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๒๓ สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

- (๑) ถึงคราวออกตามอายุของสภากรุงเทพมหานครหรือมีการยุบสภากรุงเทพมหานคร
- (๒) ตาย
- (๓) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภากรุงเทพมหานคร และให้มีผลนับแต่วันถัดจากวันยื่นหนังสือลาออก
- (๔) ขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖ เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๖ (๔)
- (๕) กระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๒
- (๖) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ขาดการประชุมสภากรุงเทพมหานครตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่า

ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗)^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.

สามสิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภากรุงเทพมหานคร

(๘) สภากรุงเทพมหานครวินิจฉัยให้ออก เพราะเห็นว่าได้กระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง มติของสภากรุงเทพมหานครในข้อนี้ต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสภากรุงเทพมหานคร ทั้งนี้ ให้มีผลตั้งแต่วันที่สภากรุงเทพมหานครลงมติ

ในกรณีตาม (๘) ให้กระทำเมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยร้องขอ หรือเมื่อสมาชิกสภากรุงเทพมหานครไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเข้าชื่อเสนอเป็นญัตติให้สภากรุงเทพมหานครพิจารณา

^๒ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๑๖ บุคคลผู้มีลักษณะใดลักษณะหนึ่งดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร คือ

- (๑) ดิตยาเสพติดให้โทษ
- (๒) เป็นบุคคลล้มละลายซึ่งศาลยังไม่สั่งให้พ้นจากคดี
- (๓) เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา ๑๓ (๑) (๒) (๓)

หรือ (๕)

(๔) ต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายให้จำคุก และถูกคุมขังอยู่โดยหมายของศาล หรือโดยคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายนั้น

(๕) เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งที่ขอบด้วยกฎหมายให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึงห้าปีในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

(๖) เป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๗) เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น

(๘) เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

(๙) เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของทางราชการ ไม่ว่าจะเป็นราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค หรือราชการส่วนท้องถิ่น พนักงานหรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจหรือการพาณิชย์ของราชการส่วนท้องถิ่น

(๑๐) เป็นบุคคลซึ่งทางราชการหรือรัฐวิสาหกิจไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง เพราะทุจริตต่อหน้าที่ นับแต่วันที่ถูกไล่ออก ปลดออก ให้ออก หรือเลิกจ้าง แล้วแต่กรณีถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี

(๑๑) เป็นผู้ถูกถอดถอนให้ออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี

(๑๒) เป็นผู้เคยถูกให้ออกจากตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามมาตรา ๒๓(๘) ถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี

(๑๓) เป็นผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาซึ่งมีหน้าที่ในทางนิติบัญญัติ สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น เพราะปฏิบัติการอันฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน ก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่สภาท้องถิ่น กระทำการอันอาจเสื่อมเสียแก่ประโยชน์ของทางราชการหรือของประเทศ ละเลยไม่ปฏิบัติการหรือปฏิบัติการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือมีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียแก่เกียรติศักดิ์ของตำแหน่ง หรือแก่ท้องถิ่นหรือแก่ราชการ และนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งจนถึงวันสมัครรับเลือกตั้งยังไม่ครบแปดปี

๒๕๒๘ สมาชิกสภาของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครของนายแสวงฯ จะต้องสิ้นสุดลง จึงขอให้พิจารณาดำเนินการ

๒. ประธานสภากรุงเทพมหานครได้สั่งการเป็นบันทึกลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๓๑ ไว้ท้ายหนังสือตาม ๑. ให้เลขานุการสภาฯ ทำหนังสือสอบถามผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครว่านายแสวงฯ ได้มายื่นสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามข้อกล่าวหาหรือไม่ และขอถ่ายประกาศรับสมัคร (ส.ส.๑๕) เพื่อเป็นหลักฐานด้วย ซึ่งต่อมาสภากรุงเทพมหานครก็ได้มีหนังสือ ที่ กท ๐๒๐๐/พ ๑๐๗ ลงวันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๓๑ ขอให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครตรวจสอบว่า นายแสวงฯ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ได้มายื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้หรือไม่

๓. รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กท ๐๓๐๗/๒๖๖ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๓๑ แจ้งว่า นายแสวงฯ สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกรุงเทพมหานคร ในเขตเลือกตั้งที่ ๑๑ เมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ และผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ประกาศรับสมัครนายแสวงฯ ไว้เมื่อวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๑

๔. ประธานสภากรุงเทพมหานครจึงได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กท ๐๒๐๐/พ ๑๑๗ ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรายงานว่สภากรุงเทพมหานครได้รับทราบว่ นายแสวงฯ สมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของกรุงเทพมหานคร ตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ ซึ่งมีผลทำให้สมาชิกภาพในการเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครของนายแสวงฯ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๕)^๓ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗)^๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร ฯ ประธานสภากรุงเทพมหานครจึงอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ดำเนินการสอบสวนโดยสอบถามข้อเท็จจริงไปยังผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และได้รับทราบว่ นายแสวงฯ ได้ยื่นใบสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๓๑ ในเขตเลือกตั้งที่ ๑๑ ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครของนายแสวงฯ ย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๕) ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ เมื่อผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลาง

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๕ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๒๔ ในกรณีที่มีข้อกล่าวหาว่าสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงเพราะเหตุอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๒๓ (๕) (๕) หรือ (๗) ให้ประธานสภากรุงเทพมหานครดำเนินการสอบสวน ถ้าประธานสภากรุงเทพมหานครรายงานว่สมาชิกภาพของสมาชิกคนนั้นสิ้นสุดลงตามข้อกล่าวหา นั้น และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วย ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรานี้ ให้นำมาตรา ๕๓ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

จังหวัดตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง^๖ แห่งพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมฯ พ.ศ.๒๕๒๖ คือตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๑ เป็นต้นไป หากเห็นชอบด้วยก็ขอให้มีความสำนึกให้นายแสวงฯ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร

๕. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยได้มอบเรื่องนี้ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาเกี่ยวกับราชการกรุงเทพมหานครพิจารณาและเสนอความเห็น ซึ่งคณะกรรมการฯ เห็นว่า นายแสวงฯ พ้นจากตำแหน่งเพราะขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๒๓ (๔)^๗ ประกอบกับมาตรา ๑๖ (๗)^๘ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ เนื่องจากนายแสวงฯ ไปสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและนายแสวงฯ พ้นจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๓๑ ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา^๙ และเห็นว่า กรณีนี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเพียงแต่รับทราบเท่านั้นและดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดการเลือกตั้งได้เลยโดยไม่ต้องทำเป็นคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งอีก

๖. เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจึงได้ทำบันทึกข้อความที่ มท ๐๑๐๐/๕๕๘๒ ลงวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๓๑ ถึงผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแจ้งความเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยซึ่งเห็นชอบตามความเห็นของคณะกรรมการที่ปรึกษาฯ และให้กรุงเทพมหานครเสนอรัฐบาลให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดการเลือกตั้งต่อไป

๗. กรุงเทพมหานครจึงได้เสนอร่างพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครฯ ฉบับนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (กองกฎหมายไทย) ได้พิจารณาข้อเท็จจริงดังกล่าวแล้ว เห็นว่า เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยยังมิได้มีคำสั่งให้นายแสวงฯ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครตามนัยมาตรา ๒๔^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหาร

^๖ พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๒๒

มาตรา ๒๒ วรรคสอง

วรรคสอง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับสมัครไว้เป็นหลักฐานและออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ให้เสร็จภายในเจ็ดวัน นับแต่วันที่ปิดรับการสมัคร ถ้าได้ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการรับสมัครหรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

วรรคสอง

วรรคสอง

^๗ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^๘ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^๙ บันทึก เรื่อง การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครกรณีสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย ด่วนมากที่ นร ๐๖๐๑/๔๗๖ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๑

^{๑๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)

ราชการกรุงเทพมหานครฯ แต่อย่างใด จึงอาจมีปัญหาว่าตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้ว่างลง อันจะต้องดำเนินการให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน หรือไม่ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกาจึงได้เสนอเรื่องนี้ต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เพื่อพิจารณาในประเด็นต่อไปนี้

(๑) กรณีสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗)^{๑๑} แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ นั้น จะต้องมีการดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔^{๑๒} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ก่อน หรือไม่

(๒) ถ้าต้องดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ ดังกล่าวจะถือว่า “ตำแหน่งว่างลง” ตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง^{๑๓} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวโดยนับเวลา ๙๐ วัน ตั้งแต่เมื่อใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครองและกรุงเทพมหานคร) แล้ว เห็นว่า

สำหรับปัญหาประการที่หนึ่ง ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครสิ้นสุดลงด้วยเหตุตามมาตรา ๒๓ (๔)^{๑๔} เมื่อขาดคุณสมบัติตามมาตรา ๑๔^{๑๕}

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)

^{๑๓} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๒๑ สมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครเริ่มตั้งแต่วันเลือกตั้งและอยู่ในตำแหน่งตามอายุของสภากรุงเทพมหานคร

เมื่อตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครว่างลงเพราะเหตุอื่น นอกจากถึงคราวออกตามอายุของสภากรุงเทพมหานครหรือมีการยุบสภากรุงเทพมหานครให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานครภายในกำหนดเวลาเก้าสิบวัน เว้นแต่อายุของสภากรุงเทพมหานครจะเหลือไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน

สมาชิกสภากรุงเทพมหานครผู้เข้ามาแทนนั้นให้อยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าอายุของสภากรุงเทพมหานครที่เหลืออยู่

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^{๑๕} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๑๔ ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(๑) สัญชาติไทยโดยการเกิด แต่บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องมีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๕ ด้วย

(๒) อายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง และ

(๓) มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านเขตกรุงเทพมหานครเป็นเวลาติดต่อกันจนถึงวันสมัครไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยแปดสิบวัน หรือมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตกรุงเทพมหานครและได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือตามกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กรุงเทพมหานครในปีที่สมัครหรือปีก่อนที่สมัครหนึ่งปี

หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖^{๑๖} เว้นแต่กรณีตามมาตรา ๑๖ (๔)^{๑๗} หรือในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกฯ สิ้นสุดลงด้วยเหตุตามมาตรา ๒๓ (๕)^{๑๘} เมื่อกระทำการอันต้องห้ามตามมาตรา ๒๒^{๑๙} โดยดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจหรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานครหรือบริษัทซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น หรือในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกฯ สิ้นสุดลงด้วยเหตุตามมาตรา ๒๓ (๗)^{๒๐} เมื่อขาดการประชุมสภากรุงเทพมหานครตลอดสมัยประชุมที่มีกำหนดเวลาไม่น้อยกว่าสามสิบวันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากประธานสภากรุงเทพมหานคร นั้น เห็นได้ว่า เหตุแห่งการสิ้นสุดของสมาชิกภาพในทั้ง ๓ กรณีดังกล่าวเป็นเหตุซึ่งยังถือเป็นที่ยุติในทันทีดังเช่นในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงเมื่อถึงคราวออกตามอายุของสภา หรือมีการยุบสภา ตายหรือลาออกตามมาตรา ๒๓ (๑) (๒) หรือ (๓)^{๒๑} ไม่ได้ เพราะเหตุในทั้ง ๓ กรณีนั้นยังอาจมีการโต้แย้งได้ จึงต้องมีการสอบสวนเพื่อทราบข้อเท็จจริงให้แน่ชัดและเป็นที่ยุติเสียก่อน ดังนั้น เมื่อมีเหตุในทั้ง ๓ กรณีตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) มาตรา ๒๔^{๒๒} จึงบัญญัติให้ประธานสภาฯ ดำเนินการสอบสวน ถ้าประธานสภาฯ รายงานว่าสมาชิกภาพของสมาชิกคนนั้นสิ้นสุดลงเพราะเหตุดังกล่าว และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นชอบด้วย ให้รัฐมนตรีฯ มีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง ในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกฯ สิ้นสุดลงตามมาตรา ๒๓ (๔) (๕) หรือ (๗) นั้น จะต้องมีการดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๔ ให้ครบถ้วนเสียก่อน สมาชิกฯ จึงจะพ้นจากตำแหน่ง อนึ่ง สำหรับกรณีของนายแสวงฯ นี้ ข้อเท็จจริงปรากฏว่า นายครวฑูมิ ปุฒาบุตร สมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้มีหนังสือรายงานเรื่องของนายแสวงฯ ต่อประธานฯ แล้วดังกล่าวข้างต้น จึงต้องถือว่าเป็นกรณีที่มีข้อกล่าวหาตามมาตรา ๒๔^{๒๓} แล้ว และประธานสภาฯ ได้ดำเนินการสอบสวนจนทราบข้อเท็จจริงเป็นที่แน่ชัดแล้ว จึงได้มีหนังสือถึงรัฐมนตรีฯ รายงานว่าสมาชิกภาพของนายแสวงฯ สิ้นสุดลงตามข้อกล่าวหา นั้น และหากรัฐมนตรีฯ เห็นชอบด้วยก็ขอให้มีคำสั่งให้นายแสวงฯ พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร แต่ในกรณีนี้รัฐมนตรีฯ ยังมิได้มีคำสั่งแต่อย่างใด นายแสวงฯ จึงยังไม่พ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๔

สำหรับปัญหาประการที่สอง ถ้าต้องดำเนินการตามวิธีการที่กำหนดไว้ในมาตรา

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๒)

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^{๑๙} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๒๒ สมาชิกสภากรุงเทพมหานครต้องไม่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือการพาณิชย์ของกรุงเทพมหานคร หรือบริษัท ซึ่งกรุงเทพมหานครถือหุ้น หรือตำแหน่งผู้บริหารท้องถิ่นหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น

^{๒๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^{๒๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

^{๒๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)

^{๒๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๕)

๒๔ จะถือว่าตำแหน่งว่างลงตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง^{๒๔} โดยนับเวลา ๙๐ วันตั้งแต่เมื่อใด เห็นว่า มาตรา ๒๔ วรรคสอง บัญญัติว่า การพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๒๔ ให้นับมาตรา ๕๓^{๒๕} มาใช้ บังคับโดยอนุโลม และมาตรา ๕๓ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีสิทธิยื่นฟ้อง ต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง และ มาตรา ๕๓ วรรคสาม บัญญัติว่า ในกรณีผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่ยื่นฟ้องต่อศาลให้ผู้ถูกสั่ง นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่รัฐมนตรีฯ ออกคำสั่ง ดังนั้น ในกรณีไม่มีการยื่นฟ้องต่อศาล ตำแหน่งสมาชิกฯ จึงว่างลงนับแต่วันที่รัฐมนตรีฯ ออกคำสั่งและกำหนดเวลาเก้าสิบวันจึงต้อง นับตั้งแต่วันนั้น

สำหรับกรณีที่ผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งยื่นฟ้องต่อศาล และศาลพิพากษาให้ เป็นไปตามคำสั่งของรัฐมนตรีฯ ที่ให้ผู้ถูกสั่งนั้นพ้นจากตำแหน่ง คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) เคยมีความเห็นไว้แล้วว่า การที่จะวินิจฉัยว่าตำแหน่งสมาชิกฯ ว่างลงเมื่อใดนั้น ต้องนับแต่วันที่คำสั่งของรัฐมนตรีฯ เป็นที่ยุติแล้ว ซึ่งต้องถือเอาวันที่ศาลมีคำ พิพากษาถึงที่สุดเป็นวันที่คำสั่งของรัฐมนตรีฯ เป็นที่ยุติ ดังนั้น ต้องถือว่าตำแหน่งสมาชิกฯ ว่าง ลงเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๒๑ วรรคสอง เมื่อมีคำพิพากษาถึงที่สุด และ กรุงเทพมหานครต้องจัดให้มีการเลือกตั้งภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่คำพิพากษาถึงที่สุด^{๒๖}

โดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๕) เห็นว่า ใน กรณีนายแสวง ฤกษ์จรัส นี้ต้องมีการดำเนินการให้ครบถ้วนตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานครฯ เสียก่อนจึงจะตราพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งฯ ได้

(ลงชื่อ) อมร จันทรสมบูรณ์

^{๒๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๓)

^{๒๕} พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘

มาตรา ๕๓ เมื่อปรากฏกรณีตามมาตรา ๕๒ (๔) หรือ (๕) ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยสั่งให้มีการสอบสวนก่อนมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง แต่ผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งมีสิทธิยื่น ฟ้องต่อศาลเพื่อขอให้เพิกถอนคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

ในระหว่างรอคำพิพากษาของศาล ให้ผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งพักการปฏิบัติหน้าที่นับแต่ วันที่ได้รับคำสั่งจนกว่าศาลจะพิพากษา

ในกรณีผู้ถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งไม่ยื่นฟ้องต่อศาล หรือศาลพิพากษาให้เป็นไปตามคำสั่ง ให้ผู้ถูกสั่งนั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยออกคำสั่ง

วันที่ได้รับคำสั่งให้ออกจากตำแหน่งให้หมายถึงวันที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครได้รับคำสั่ง ดังกล่าว

^{๒๖} บันทึก เรื่อง การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร (กรณี จ.ส.ท. ประจักษ์ แจ้งอรุณ) ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาถึงปลัดกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๑/๓๐๖ ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๙

(นายอมร จันทรสมบูรณ์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
สิงหาคม ๒๕๓๑